

הדלקת נרות: 17:30

צאת החג: 18:39

מוצ"ש לר"ת: 19:19

הזמנים לפי אופק ירושלים

חג שמחה!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרב"ג אבנר קוזאס שליט"א

ביחד

סוכת שלום

עד לפני כ- 80 שנה הנהיג את עם ישראל הרב ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל הידוע בכינויו - 'החפץ חיים'. הרבה ספרים נכתבו על הנהגותיו ומעשיו. הרב חישב את זמנו עד לרמה של שניות, ולמדו ממנו את החשיבות שיש לזמן ולניצולו הנכון. כשהיה מגיע זמן של קיום תורה ומצוות, היה לרב את כל הזמן שבעולם לקיים את המצוות בהידור. אחרי שאשתו הראשונה של הרב נפטרה, בהיותו כבן 66, הוא נשא אשה שנייה.

הגיע חג סוכות ראשון עם הרבנית החדשה, והרב הקים את הסוכה לבד, ללא בקשת עזרה, למרות גילו המבוגר. כי למצוות יש לו הרבה זמן... ומי יודע כמה זמן זה ארך. לאחר שהרב סיים את הקמת הסוכה, הוא קרא לרבנית החדשה שתבוא לחצר לראות את הסוכה שהקים.

אשתו הביטה על הסוכה ואמרה לו: ר' ישראל, יפה מאד, אבל למה לא התייעצת איתי קודם? אני חושבת שיותר טוב שהסוכה תעמוד בפניה השנייה של החצר. (נדמיין לעצמנו כיצד היה מגיב אדם רגיל - הוא היה אומר לה: את לא מבינה שאני בונה כאן את הסוכה כבר 40 שנה?... לא מתאים לך, אז תפרקי... אני לא סולל בונה...) הרב לא אמר דבר, הוא פירק את הסוכה והקים אותה בפניה השנייה כמו שאשתו רצתה. לאחר שסיים את הקמת הסוכה, הוא קרא שוב לאשתו לחצר לראות את הסוכה.

אשתו יצאה לחצר, הביטה על הסוכה, חשבה מעט ואמרה: במחשבה שנייה, נראה לי שהמקום הראשון היה יותר מוצלח... (בשלב הזה, בעל רגיל היה עושה ממנה קישוט לסוכה ושואג ללא הפסקה...) אבל הרב, בלי לומר מילה, פרק שוב את הסוכה בנחת, והקים אותה בפעם השלישית במקום הראשון. הוא קרא לאשתו פעם שלישית ושאל אותה: עכשיו זה בסדר? עכשיו זה מושלם... היא אמרה וחזרה הביתה. ממעשה זה למדנו שלשמח את האשה ולגרום לה נחת רוח זה לא פחות חשוב מלבנות סוכה. בעל שדואג שאשתו תהיה מלכה וממלא את בקשותיה, הופך מיד להיות מלך. (מתוך הספר 'ביחד')

פרשת השבוע

כרטיס כניסה לסוכה

בחג הסוכות מצווים אנו בשני מצוות עיקריות, החל מהלילה הראשון מצוות ישיבה בסוכה, ובבוקרו של היום הראשון נוטלים אנו את ארבעת המינים, והמעניין הוא שבתורה נאמר קודם את מצות נטילת ד' המינים "ולקחתם לכם פרי עץ הדר כפות תמרים ענף עץ אבות וערבי נחל" ולאחר מכן התורה מצווה "בסוכות תשבו שבעת ימים", ולכאורה כיון שכבר בלילה אנו מצווים לשבת בסוכה, התורה הייתה צריכה קודם לכתוב מצות ישיבה בסוכה ולאחר מכן מצות ארבעת המינים. דבר נוסף שצריכים אנו להבין שחג הסוכות נקרא "זמן שמחתנו", זהו חג שצריך לשמוח ולהתענג בו, ומאידך מצווה התורה את האדם לצאת מביתו ולגור במשך שבוע ימים בסוכת עראי אשר התנאים שם לא כל כך נוחים כמו בבית, וא"כ כיצד האדם יכול לשמוח במצב כזה שלוקחים לו את הבית ואת כל התפנוקים שרגיל בהם במשך כל השנה.

התשובה לכך היא שארבעת המינים מסמלים את כל רבדי העם, האתרוג אשר יש בו טעם ויש בו ריח מסמל את האנשים שיש בהם תורה ומעשים טובים, והלולב שגדל בעץ התמר מסמל את האנשים שיש בהם תורה ללא מעשים טובים, וההדס שיש בו ריח ואין בו טעם מסמל את בני האדם שיש בהם מעשים טובים ללא תורה, והערבות מסמלות את אותם אנשים שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים כי בערבה אין טעם ולא ריח. כאשר התורה מצווה ליטול ארבעת המינים המסר בזה הוא שהקב"ה רוצה שתהיה אחדות בעם ישראל, בין כל רבדי העם וכולם יתחברו לאגודה אחת.

התורה מקדימה קודם את מצוות ארבעת המינים לפני המצווה של ישיבה בסוכה, משום שהסוכה מסמלת את השכינה, והסוכה נקראת "צילה דמיהמנותא" אנו זוכים בחג הזה לחסות בצילו של הקב"ה, אולם הקב"ה נותן לנו תנאי שרק כך נוכל להיכנס לסוכה והיא מצות ארבעת המינים, כאשר אנו מקבלים על עצמנו להתאחד באחדות גמורה ולא להתנשא על אף אדם מישראל זה הכרטיס כניסה לחסות בצילו של הקב"ה. לכך התורה מקדימה קודם את מצוות ארבעת המינים ולאחר מכן מצות הסוכה אפילו שהיא קודמת בקיומה.

ולכן התורה מצווה אותנו במצות סוכה לצאת מהבית ולהיות בדירת עראי, משום שכאשר האדם נמצא בביתו אין סיכוי שישכים להתאחד עם חברו, כאשר הוא גר בבית מפואר בשכונה יוקרתית וחברו בבית דל ופשוט, אולם בחג הסוכות לכל עם ישראל ישנם אותם קרשים כדפנות, ואותם סדינים לבנים ואותם קישוטים, וכאשר כולם גרים באותו הבית יכולים הם להתאחד ועל ידי כך לזכות שהשכינה תשרה בביתם, וכאשר אנו עם השכינה זה זמן שמחתנו, משום שכאשר גרים בדירת עראי מבינים שהתכלית היא העולם הבא, והעולם הזה הוא רק פרוזדור ואם אנו זוכים להשראת השכינה בתוכנו בפרוזדור זה זמן שמחתנו האמיתית.

שבת שלום וחג שמח - אבנר קוזאס

אחד התלמידים שאל את המורה: "אתה חושב שזה הוגן להעניש אנשים על דברים שהם לא עשו?" המורה ענה: "בוודאי שלא!" אז התלמיד אמר: "יפה, כי לא עשיתי שיעורים..."

****

חוטפים מתקשרים לקמפן אחד ומבקשים דמי כופר עבור בנו. הקמפן שואל אותם, "יש לילד שמיכה בלילה?" החוטפים מרגיעים אותו ואומרים: "כן". הקמפן שואל אותם, "יש לו אוכל ומים?" "כן", משיבים החוטפים, "יש גם אוכל ומים." הקמפן אומר להם, "אז אולי גם תבואו לקחת את אחיו!!"

בדיחה

אמת ושקר

הורים יקרים, אנחנו קוראים לזה 'שקר לבן' אבל זהו עדיין שקר, ואצל ילד אין חוכמות ואין מסרים כפולים, הכל אצלו ישר, ובעיניו זהו שקר.

נכון הדבר שיש דברים שבהם מותר לשנות משום דרכי שלום, אבל ילד לא יבין זאת. לפעמים ההורים גורמים לילד לשקר כשהם שואלים אותו שאלה שדוחקת אותו לפינה ומצריכה אותו לשקר.

למשל, כשהילד שבר או קלקל איזה דבר בבית, אסור לנו לשאול אותו בטון תקיף ומאיים: מי שבר את זה? בוודאי שהוא יכחיש, ואז שואלים אותו שוב: נכון שזה אתה? והוא שוב מכחיש. בדרך זו מרגילים אותו לשקר. גם פחד ואימה מרגילים את הילד לשקר.

מורה לתנ"ך קשוח ובעל מבט מאיים, נכנס לכיתה והחליט לערוך בוחן פתע. הוא פנה אל אחד הילדים ושאל בקול רם: מי שבר את הלוחות?

הילד ענה בפחד ובאימה: זה לא אני. הוא פנה לילד אחר ושאל בקול רועם: מי קרע את הים? והילד ענה בבהלה: אני לא הייתי בים...

על זה אמרו חז"ל אין הקפדן מלמד. ואולי אפשר לומר שהוא מלמד לשקר.

כאן המקום לטפל בנושא אמת ושקר אצל ילדים. פעמים רבות קורה שההורים דורשים מהילדים לומר את האמת למרות שהם בעצמם משקרים.

אריה חזר מהעבודה. אשתו והילד היו בבית. מיד כשהוא נכנס, הוא אמר לאשתו: את זוכרת את הנודניק ההוא שחיפש אותי? אם הוא יתקשר תאמרי לו שאני לא בבית. לאחר דקה הטלפון צלצל, הגברת הרימה את השפופרת, וזיהתה שזה הנודניק. היא רמזה לבעלה שזה הוא, ואז אריה התחיל לעשות תנועות ולחוש: אני לא בבית, אני לא כאן.

נתי הילד, לא האמין למראה עיניו, אבא נמצא פה ואמא אומרת לאיש שהתקשר: אריה לא בבית. תוך כדי שהיא אומרת זאת, אריה עשה תנועות של שמחה ושביעות רצון ונופף לה לשלום. נתי היה בהלם. הוא ניגש ונגע באבא לוודא שהוא אכן פה. השיחה הסתיימה ונתי נשאר מבולבל...

הרי לפנינו מורה ומורה שמלמדים וממחישים לילד איך לשקר. אחר כך ההורים שואלים ודורשים - מי לימד את הילד לשקר?

סיפור לשבת

הגאון מווילנה צוק"ל

בהיותו כבן שבע דרש בבית הכנסת הגדול דרוש ופלפול עמוק אשר לימדו אביו, ובהמשך לבקשת ר' העשיל אב"ד וילנה גם פלפול שהכין בעצמו. בהיותו כבן תשע החל ללמוד בספרי רבינו האריז"ל. מגיל עשר לא למד אצל רב ולא למד בישיבה. בהיותו בן שתיים-עשרה "כבר באו בקרבנו" כל שבע החכמות בתכלית הדקות והאמת, "וכל רז לא אניס ליה". כתב פירושים לזוהר תיקונים לספר יצירה ולספרא דצניעותא. אמרו עליו כי כיוון לדברי האר"י יותר מתלמידו הרב חיים ויטאל זצ"ל.

שלט בכל ספרות התורה. הצטיין במידותיו והסתפק במועט. פרוש מענייני העולם. מעוטף בטלית ומוכתר בתפילין כמעט כל היום. עניו מאוד ולא רצה להימנות בתור מנהיג, רב או דיין. מאנשי המופת. אמרו עליו שלא הניח דבר גדול או קטן בהלכה ובקבלה, והשגתו הועילה לו לרדת לעומקם של הדברים שלמד. כל דברי התורה היו שמורים בזיכרונו. גאון בנגלה ובנסתר. התמדה מופלאה בתורה. בעודו צעיר לימים קיבל על עצמו גלות, לנדוד מספר שנים. עבר בערים שונות בפולין ואשכנז והגיע עד ברלין. בסוף ימיו חפץ לעלות לארץ ישראל, ונסע עד העיר קניגסברג. שם שינה את דעתו וחזר לביתו, באומרו כי אין לו רשות מן השמים לעלות לארץ ישראל. נפטר ב-י"ט תשרי.

פעם אמר הגאון רבי יוסף נתנזון לתלמידיו: "האם סבורים אתם שאני מתמיד גדול בלימוד התורה? אינכם אלא טועים, ואף שאני מקפיד כל ימי לעסוק בתורה בכל רגע פנוי שלי, עודני רחוק מלהשיג את השיעור הראוי להתמדה בלימוד התורה הקדושה. הוסיף ואמר רבי יוסף שאול לתלמידיו: "בדורות האחרונים היה רק איש אחד, שהיה ראוי לתואר של "מתמיד מושלם" הלא הוא הגאון רבי אליהו מווילנה, שלא קם כמותו מאז ועד היום הזה.

אספר לכם פרט מדהים ששמעתי מוקני הדור בשנות ילדותי, וכך הם סיפור: לגאון מווילנה היה פנקס קטן, שבו קטן, שבו היה רושם את הרגעים הספורים שבהם ביטל עצמו מלימוד התורה. ומדי שנה בשנה, בערב יום הכיפורים, היה הגאון עובר על מה שרשם בפנקסו באותה שעה, ומחשב את הזמן שביטל עצמו מן התורה במשך כל אותה השנה, ושעה ארוכה היה בוכה ומתודה על "עוון ביטול התורה" שלו.

רבי יוסף שאול סקר במבט נוקב את תלמידיו הנדהמים, וסיים ואמר: "לימים בדקו באותו פנקס של הגאון מווילנה ומצאו, שמעולם לא הגיעו כל אותם רגעים של ביטול תורה בשנה אחת, לזמן של שלוש שעות".

בני הגאון סיפרו על הרגלי השינה של אביהם: קיבל על עצמו כל ימיו לא לישון יותר משתי שעות ביממה, ומימיו לא ישן יותר מחצי שעה רצופה. ובאותה החצי שעה היו שפתיו מרחשים הלכות ואגדות. ככלות החצי שעה, היה מתגבר כארי, נוטל ידיו ולומד בקול רם, ויושן שוב חצי שעה, וכך הייתה שיעור שינתו שלוש מחציות השעה בלילה, ומחצית השעה ביום.

מסופר על הרב שתמיד כל חלונות הבית היו מוגפים מהסיבה הפשוטה הבאה: הרב לא רצה לדעת מתי יום ומתי לילה, ואין זה משנה את העובדה עם כעת יום או לילה, הוא חייב בעבודת ה', והוא אינו רוצה להיות מוסך מן העובדה אם כעת יום או לילה.

פעם אחת הגיעה אחותו לבקרו לאחר שבמשך זמן של שנים ארוכות (כ-50 שנים) לא נפגשה עימו. לאחר שנקשה על הדלת והרב ראה אותה, הוא ניגש אליה באמרו: "בעולם הבא שעתנו תהיה פנויה יותר. כאן צריך לנצל כל רגע ללימוד התורה הקדושה ולעשיית מצוות", ושילחה מביתו אחר כבוד.

קרן מיוחדת הייתה בוויילנה, מעיזבונו של רבי משה קרמר, סבו של הגאון מווילנה, אשר שמה לה למטרה לתמוך בתלמידי חכמים. בין הנתמכים היה נכדו של ר' משה קרמר, הגאון מווילנה. מידי שבוע היו מעבירים באמצעות השמש סכום כסף לידיו, שנועד לספק את צרכיו וצרכי בני ביתו. לימים החליט השמש לשלשל את הכסף הנועד לרב - לכיסו, ולהקל בזה על מצבו הדחוק. הוא לא נרתע מלעשות זאת ביודעו כי הגאון בצדקותו לא יגער בו על כך. ובבית הרב רעבו הילדים ללחם.

כאשר אשתו הרבנית הייתה באה להתנות את צערה על הסבל שנגרם לילדים מתוך זה שאין לה במה להשביע את נפשם הרעבה, היה הגאון משיב לה, שתשלח לבתי השכנים וירחמו עליהם ויאכילום, ודי בזה שלא יגועו ברעב. כך נמשך הדבר כל ימי חייו של השמש. הגאון לא ציערו על כך מעולם, אדרבה, גדולה הייתה שמחתו על זה שמצליח להסתיר מפני השמש את העובדה שיודע הוא על מעשיו הנלוזים, ועומד כל העת בניסיון שלא לבייש את השמש העני בזה שיגלה את דבר הגניבה.

להזמנת הרב אבנר קוואס להרצאות, כנסים וימי עיון

9421* שלוחה 4

